

του μέτρου κάθε ποιήματος και του ρυθμού. Ὑπερέβησαν οἱ Συλλογεῖς ἐπιτυχῶς τὰ ἐμπόδια καὶ μᾶς παρουσιάζουν ἰδικὰ μεταφράσματα μὲ ὠραίας λέξεις καὶ ἁρμονικὸν λόγον μὲ εὐήχους στίχους καὶ μὲ μέτρον καὶ ρυθμὸν πολὺ προσόμοιον μὲ τὰ τοῦ πρωτοτύπου. Τὰ ποιήματα ἔτσι ἀποκτοῦν τὴν ἰδίαν τῶν χάριν χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ προδίδουν κάτι τὸ βεβιασμένον, ὡς συχνάκις συμβαίνει ἐπὶ μεταφρασμάτων. Ἡ ἐντύπωση εἶναι ζωηρά, ἡ χάρις ἀμείωτος καὶ διὰ τὸν γνωρίζοντα τὸ πρωτότυπον ἢ ἡδονὴ τοῦ ὠραίου νοήματος καὶ τοῦ μαγευτικοῦ λόγου πολὺ συγγενής. Αἱ ἰχνογραφικαὶ παραστάσεις ἐκφράζουν ἐπιτυχῶς τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ποιήματος. Ὁ οἶκος Teubner ἔκαμε μίαν λαμπρὰν ἐπιλογὴν μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ ὠραίου αὐτοῦ τομιδίου ποῦ τέρπει μὲ τὴν πρωτοτυπίαν, τὴν χάριν καὶ τὴν γοητείαν τῶν ἀπαραμίλλων αὐτῶν παλαιῶν πνευματικῶν δημιουργημάτων.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

Marcel Conche, *Lucrèce*. Ed. de Megare, 1981, 192 (μικροῦ σχήματος).

Ὁ γνωστὸς καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῶν Παρισίων I (Panthéon - Sorbonne) κ. Marcel Conche ἐξέδωκε πρό τινος τὸ ὡς ἄνω βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον παρουσιάζει κατ' ἐκλογὴν σελίδας ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ φιλοσόφου, ὡς καὶ πίνακα χρονολογιῶν, κατάλογον τῶν χειρογράφων τοῦ «De rerum Natura», ἐκδόσεις, σχόλια, μεταφράσεις, κριτικὰς ἐκδόσεις, ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν Ἐπικούρειον φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν Λουκρήτιον τοιαύτην ἀκολουθεῖ τέλος βιβλιογραφία τοῦ Λουκρητίου ὡς καὶ διάφορα ἄρθρα γραφέντα περὶ αὐτοῦ ἐν διαφόροις περιοδικοῖς, ὡς καὶ πίναξ εἰκόνων τοῦ φιλοσόφου.

Ἐν ἀρχῇ ὁ συγγραφεὺς ἐκθέτει τὸ κεφάλαιον «Θρησκεία καὶ γνῶσις», ἐρμηνεύων σαφῶς μετὰ τῶν σχετικῶν κειμένων, εἰλημμένων ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἔργου, τὰς ἐν αὐτοῖς ἀναφερομένας ἐννοίας. Ἐν συνεχείᾳ ἀναγράφει τὴν «κανονικὴν» καὶ ἀπὸ τὴν «φυσικὴν φιλοσοφίαν» μνημονεύει τὸ «Σῦμπαν», «τὸν Κόσμον», τὴν «Ψυχὴν» καὶ τέλος τὴν «Σοφίαν» παραθέτων ἐν αὐτοῖς τὴν οἰκίαν διδασκαλίαν μετὰ τῶν σχετικῶν χωρίων.

Γενικῶς εἰπεῖν ἢ ἐρμηνευτικὴ ὡς πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ῥωμαίου φιλοσόφου, καὶ ὡς πρὸς τὰς ἐννοίας εἶναι σαφὴς καὶ ἐπιγραμματικὴ καὶ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι ἢ ἀνωτέρω ἀποτελεῖ τεκμηριωμένην ἐργασίαν, ἐν ἣ ἐνυπάρχει ἢ πλήρης ἔκτασις τῆς φιλοσοφίας τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ καὶ φιλοσόφου.

A. Ν. ΖΟΥΜΠΙΟΣ

I. Ν. Περυσινάκη, Ἡ ἐννοία τοῦ πλοῦτου στὴν Ἱστορία τοῦ Ἡροδότου, Ἰωάννινα 1987, σ. 277.

Ἡ παρούσα μελέτη ἀνιχνεύει τὴν ὑπαρξίν τῆς ἐννοίας τοῦ πλοῦτου εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἡροδότου «Ἱστορίας Ἀπόδειξις», καὶ ἐξετάζει τὴν σημασίαν καὶ τὴν λειτουργίαν τῆς εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος: *Πλοῦτος καὶ Κοινωνία* (σ. 32-103) ἐντοπίζονται καὶ ἐξετάζονται συγκεκριμένοι ὄροι τοῦ πλοῦτου, ὡς καὶ ἀπὸ τί ἀποτελεῖται

(γεωργικός πλούτος, μέταλλα, χρυσός, σκεύη, έπιπλα, αναθήματα, αγάλματα κ.λπ) και από πού προέρχεται (δασμοί, έμπόριον, νομίσματα, χρήματα) και τέλος ή συμπεριφορά πρὸς τὸν πλούτον (δῶρα, δωροδοκία, φιλοχρηματία, παραδοσιακές ήθικες αξίες).

Εἰς τὸ δευτερον μέρος: *Λειτουργία τοῦ Πλούτου μέσα στην 'Ιστορίη: 'Αντίληψη τοῦ 'Ηροδότου γιὰ τὴν ἱστορία* (σ. 107-232) ἐρευνᾶται ή έννοια τοῦ πλούτου εἰς τὸ σύστημα αξιῶν τῆς «'Ιστορίης» και ἐξετάζεται ή σημασία και ή λειτουργία του ὄχι μόνον καθ' ἑαυτόν, ἀλλὰ και ἐν σχέσει πρὸς τὸν μῦθον και τὴν πλοκήν τῆς «'Ιστορίης», ὡς ἔργου λογοτεχνικοῦ.

'Ακολουθοῦν Συμπεράσματα, Summary, Βιβλιογραφία και Πίνακες (σ. 233-277).

'Η παροῦσα ἐργασία, ὡς σημειώνει ὁ σ., «ἀπὸ μιὰ καθαρά οικονομική θεώρηση προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλύψει περισσότερη «οἰκονομική σκέψη» στὸν 'Ηρόδοτο, ὄχι γιὰ νὰ ἀποδείξει —ἀντίθετα μάλιστα ἀπὸ τὴν αντίληψη τῶν οἰκονομολόγων— ὅτι ὁ 'Ηρόδοτος εἶχε ἕνα σύστημα πολιτικῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ γιὰ νὰ δείξει πῶς συνυφαίνονται μὲ τὴν ήθική τὰ οἰκονομικά δεδομένα, πού ἀναφέρονται ἀπὸ τὸν 'Ηρόδοτο, χαρακτηριστικὸ ἄλλωστε ὅλης τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς και οἰκονομικῆς σκέψης».

'Υπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα ὁ σ. ἐξετάζει τὴν φιλοσοφίαν περὶ πλούτου ὡς αὐτὴ ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἔργον τοῦ 'Ηροδότου «'Ιστορίης 'Απόδειξις» και τῆς ὁποίας φιλοσοφίας βασικὸν στοιχεῖον ἀποτελεῖ ή ἱστορία τοῦ Κροῖσου, καθ' ὅσον ἐκεῖ σημαντικὸν ρόλον παίζει ὁ πλούτος και ή ἐν γένει σημασία του. 'Η ἐρώτησις, τὴν ὁποίαν ὑποβάλλει ὁ Κροῖσος εἰς τὸν Σόλωνα, «εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδε ὀλβιώτατον», εἶναι καθοριστική και ἀνήκει εἰς τὴν ἰδίαν πνευματικὴν ἀναζήτησιν, ή ὁποία ἐγέννησε τὰ λεγόμενα «ἀκούσματα» τῶν Πυθαγορείων τοῦ τύπου, «τὶ τὸ δῖκαί ὀτατον» κλπ. Εἰς τὸν διάλογον μεταξύ Κροῖσου και Σόλωνος αἱ ἀξίαι συγκρούονται. Καὶ ὁ ἐπίλογος τῆς σκηνῆς μὲ τὸν Σόλωνα καταλήγει: «σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ ἀποβήσεται' πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδέξας ὄλβον ὁ θεὸς προρρίζους ἀνέτρψε» (32,9).

Και δρᾶττεται τῆς εὐκαιρίας ὁ σ. νὰ ἐξετάσῃ πολλὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μεταξύ των και νὰ ἀναλύσῃ τὰς σχέσεις αὐτὰς μετὰ τοῦ θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ἀποκρυσταλλωθῆ εἰς ἀξίας, ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ 'Ομήρου, πάντοτε βεβαίως εἰς τὰ πλαίσια τῆς θεωρήσεώς των ὑπὸ τοῦ 'Ηροδότου.

Κατὰ ταῦτα ή παροῦσα ἀξιόλογος ἐργασία ἀποτελεῖ ἐν ταυτῷ γραμματολογικὴν μελέτην, ή ὁποία ἐξετάζει τὸν 'Ηρόδοτον ἐξ ἐπόψεως πολιτικῆς, κοινωνικῆς και ήθικῆς.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ν. ΛΟΞΑΣ

Vasilis Papageorgiou, Euripides' Medea and cosmetics, Göteborg 1986. Σελ. 112.

'Ο συγγραφεὺς ἐρευνᾷ, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ (σελ. 4), τὴν «ἀνεπαίσθητον μετάβασιν ἀπὸ ἐνὸς εἰς ἄλλον κόσμον: ἀπὸ τοῦ κόσμου τοῦ ἐλληνικοῦ λόγου και τοῦ φωτός, τὸν κόσμον τοῦ 'Ιάσονος, εἰς τὸν κόσμον τῆς Μηδείας, χῶρον ὅπου τὸ φῶς δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ και ὅπου τὸ σκότος δὲν εἶναι ἀπόλυτον. 'Ο χῶρος αὐτὸς εὐρίσκεται πέραν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν ἀντιθέσεων λόγου και σιγῆς, θανάτου και ζωῆς, ἀρχῆς και τέλους, ἐλληνικοῦ και βαρβαρικοῦ, ἀνθρώπου και θεοῦ. 'Η Μηδεία ὑπολαμβάνεται ἀπλῶς ὡς ή δύναμις ἐκείνη ή ὁποία παραλύει τὸν ἐλληνικὸν λόγον, νοοῦμενον ὡς τάξιν τῶν σημείων και ὡς λειτουργικότητα τῶν